ENSV Riiklik Ajakirjanduse Raamatukogu

JÄRVA TEATAJA

NR. 3. LAUPAEVAL, 8. JAANUARIL 1944. A. 4. AASTAKÄIK. ÜKSIKNUMBER 5 PENNI

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Tellimishind: kodumaale Rmk. 0.60 ja välismaale Rmk. 1.— kuus. Aadressi muutmine 20 pn. Kehtivad kuulutuste hinnakirjad: O — nr. 1 ja R — nr. 1. Paide Trükikoja trükk. • Toimetus ja talitus: Paide, Turg 10, tel. 30. Toimetuse kõnetunnid tööpäevadel kl. 8—12. Talitus avatud tööpäevadel kella 8—17.30, laupäeval kl. 8—13. Peatoimetaja Johannes Kaup. Väljaandja: Kirjastus Eesti Ajaleht

Saksa kiirpaadid ründasid heade tulemustega vaenlase konvoid

Ilma omapoolsete kaotusteta uputati 5 kaubalaeva mahuga 12.500 brt. Idarindel saavutati täit tõrjeedu ja hävitati vaenlase tanke

Führeri peakorterist, 7. dets. Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Kirovogradi lõigus tugevdas vaenlane oma survet. Jalaväe- ja soomusjõudude rünnakud suudeti lennuväe toetusel, kusjuures hävitati 51 nõukogude tanki, mõlemal pool linna pidurdada. Põhja pool linna paiskasid meie väed nõukogud vasturünnakuga tagasi, saades saagiks 30 kahurit. Vaenlane kandis raskeid kaotusi inimeste ja materjalide näol.

Ka mõlemal pool Berditshevi kestavad rasked võitlused arvuliselt ülekaaluka vaenlasega.

Lääne pool Propoiskit nurjusid mitmes kohas nõukogude rünnakud kõrgete veriste kaotustega vaenlasele.

Witebski juures saavutasid meie väed korduvate tugevate nõukogude läbimurdekatsete vastu täielikku tõrjeedu ja hävitasid 49 tanki.

Mujalt idarindelt teatatakse ainult kohalikku võitlustegevust.

Lõuna-Itaalia rinde lääneosas nurjusid ka eile mitmed kahuritulest ja tankidest toetatud rünnakud. Üks kohalik sissemurd riivistati, kuna teine sissemurd kirde pool Mignanot purustati vasturünnakuga. Teistel rindeosadel möödus päev kohaliku võitlustegevuse juures rahulikult.

Saksa kiirpaadid kapten-leitnant Karl Mülleri juhtimisel ründasid 6. jaan. Inglismaa edelarannikul briti konvoid. Nad uputasid tugevasti julgestatud konvoist 5 laeva kokku 12.500 brt ja ühe valvelaeva. Veel teisi laevu sai torpeedotabamusi. Saksa üksus pöördus täies koosseisus ja kahjudeta oma lähtesadamasse tagasi.

Saksa jahilennukid tulistasid Atlandi kohal alla „Cumberlandi"-tüüpi lennupaadi. Õhutõrjesuurtükid tulistasid vallutatud läänealade kohal alla 7 briti sõõstvõitluslennukit.

Möödunud ööl ründasid üksikud briti pommilennukid asulaid Reini-Westfaali tööstuspiirkonnas.

Üheainsa päevaga 264 tanki

Nõukogud alustasid pikema vaheaja järele rünnakuid ka põhja pool Krivoi Rogi

Führeri peakorterist, 6. jaan. Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Pikema vaheaja järele alustasid Nõukogud põhja pool Krivoi Rogi ja lõuna pool Kirovogradi tugevate jalaväe- ja soomusjõududega uuesti oma rünnakuid. Rasked võitlused, millisele jooksul eile hävitati 149 tanki, on täies hoos.

Zhitomiri võitlusruumis ründasid bolshevikud eriti loode pool Berditshevi vähenematu ägedusega. Saksa võitlus- ja lahinglennukite üksused löid mõjuvalt maavõitlustes sekka. Mitmes kohas asusid meie väed vasturünnakule ja löid vaenlase jõud laialt.

Lääne pool Propoiskit saavutati eile hoolimata vaenlase arvuliseest ülekaalust täielik tõrjeedu. Nõukogudel oli raskeid veriseid kaotusi. Kagu ning loode pool Vitebskit leidis vaenlase uute läbimurrukatsete juures aset raskeid vaheldusrikkaid võitlusi. Ikka jälle meie positsioonide vastu tormavad bolshevikud tõrjuti tagasi, üksikud ajutiselt kadumaläinud asulad vallutati uuesti tagasi.

Nevelist põhja pool nurjusid nõukogude kohalikud rünnakud. Rünnakuvalmis väeosad purustati koondatud kahuritules.

Vaenlane kaotas eile idarindel kokku 264 tanki.

Lõuna-Itaaalia rinde läänelõigus ründasid põhja-ameeriklased ruumis loode pool Mignanot ja loode pool Venafro tugeva kahuritule ettevalmistuse järele. Nad löödi peale üksikute kohalikkude sissemurdude, millised riivistati, kõik tagasi. Võitlused end tugevdanud vaenlasega jätkuvad. Aadria rannikul nurjusid vaenlase nõrgad rünnakud.

Briti-põhja-ameerika õhujõudude päevastel rünnakutel samuti Kiili lõunapiirkonnas, samuti ka Lääne-Saksamaal ja vallutatud läänepiirkondade kohal tulistati vihastes õhuvõitlustes alla 81 vaenlase lennukit, neist 63 neljamootorlist pommilennukit. Möödunud ööl kaotasid briti õhujõud terrorirünnakul Stettiinile seniste ebatäielikkude andmete järele 16 pommilennukit. Rünnatud linnade elamukvartaalides tekkis rida kahjustusi.

Briti-põhja-ameerika õhujõud on oma terrorirünnakutel viimase 24 tunni jooksul kaotanud 97 lennukit, neist 79 neljamootorlist pommilennukit. Edasi võib arvestada, et rida raskesti vigastatud lennukid ei jõudnud oma lähtekohtadesse tagasi. Samas ajavahemikus läks kaduma 20 saksa jahilennukit.

Poola probleem

Poola-Nõukogude Liidu konflikti järelkajad Ühendriikides

Stokholmist, 8. jaan. Hoolimatus ja jultumus, millega Roosevelt ja Churchill ohverdasid Teherani konverentsil Euroopa väikerahvaste elulised vajadused Stalini nõuetele Nõukogude ainudomineerimise kohta Euroopas, purustades sellega väidetavad „Atlandi-deklaratsiooni igavesed põhimõtted" omaenda käega, ähvardavad nüüd üha enam kujuneda esmajärguliseks küsimuseks USA sisepoliitikas. Sellele lisaneb tõsiasi, et Roosevelt on senini keeldunud andmast kongressile isiklikult aru oma viimaste nõupidamiste üle, — hoiak, mis on andnud operatsioonilisele liikumisele tema uuestivalimise vastu tunduvat hoogu.

„New-York Times", mis juba korduvalt on halstnud võimalust, sulgeda Rooseveltl isevalitsejaliku välispoliitika varal temale tee presidendivalimistel, on alustanud uut rünnakut. Võitluse ägeduses läheb leht koguni niikaugele, et paljastab Teherani roimarliku lehmakauplemise ühe intiimsema telgitaguse: „New-York Times" võtab arutusele Poola paguiasvalitsuse küsimuse. Londoni Poola paguiasvalitsuse juht teatas nimelt neil päevil, et ta sõidab ka ilma inglise valitsuse nõusolekuta Washingtoni, ilmselt aetuna kartusest, et Teheranis tehti poola paguiastest mööda minnes kompromiss, mis loovutab Poola paguiasvalitsuse samasuguse hooleks, mis juba tabas Serbia ja Kreeka paguiasvalitsusi.

Nõukogude Liidu-Poola küsimus läheneb, nii arvab „New-York Times", nüüd kiirelt oma kriitilisimale punktile. „On saabunud hetk, kus Nõukogude Liit peab avaldama vähemalt suurtes joontes oma poliitika Poola vastu ja seda täielises kooskõlas Atlandideklaratsiooniga," arvab „New-York Times". See küsimus ei olevat aga enam üksnes Nõukogude, vaid ka kogu USA välispoliitika asjaks. Ei tohtivat unustada, et liitlased sattusid sõtta Poola olemasolu küsimuse pärast. Sama vähe tohtivat unustada, et põhja-ameerika massid võtsid sõjalise panuse enda kanda „Atlandi-deklaratsiooni põhimõtete päästmiseks". Teadagi tunnustab USA et Nõukogude Liit omab enda nõudmiste suhtes Poola vasta teataval määral õigust.

„Surnud punktis aga, kuhu Nõukogude ja Poola vaheline küsimus nüüd on jõudnud, peitub hädaoht, et, kui seda probleemi õigeaegselt ei lahendata, poolakatel tuleb endil haarata relvad, et kaitsta end Nõukogude sissetungi vastu. „Seeläbi tekiks liitlaste laagris kohutav lõhe. USA poliitika jaoks olevat aga kogu küsimusel veel eriline sisepoliitiline tähtsus. Roosevelt ei tohtivat unustada, nii rõhutab „New-York Times", et poola probleem mõjutab ka Ameerika poolakate hääleandmist. New-Yorki, Illinoisi, Pennsylvania ja Michigani tänavatel langetaksid otsuse sealsete poolakate hääled. Seepärast pidavat mõned sealsed põhja-ameerika poliitikud vajalikuks, toetada Poola asja Nõukogude vastu.

JOOMATERVITUS TEHERANIST
„Teie terviseks, mu võitlushimulised sõbrad!"

Kol-ltn. Martin Bergmann †

Esmaspäeva õhtul suri Tallinna Sisehaiglas raske sisemise haiguse tagajärjel Eesti ratsarügemendi viimane ülem kolonelleitnant Martin Bergmann.

Kadunu kirstupanek toimus neljapäeval kell 13.30 Tallinna Sisehaigla kabelis Pärnu maantee 102. Matusetalitus ja ärasaatmine sõjaväekalmistule toimus laupäeval sealtsamast.

Prantsusmaa ja invasioon

Pariisist, 5. 1. (DZ). „Prantsuse valitsusjuhi ülesandeks on tänapäeval kõike ettevalmistada ja üritada selleks, et anglo-ameeriklaste maabumine ei suudaks mõjutada Prantsusmaa sisekorda", kirjutab „Matini" kirjasaatja oma reportaashis Lavali ühe tööpäeva kohta.

„Harva on nähtud Prantsuse valitsusejuhti nii agaralt töös kui käesoleva aasta algul", jätkatakse edasi. „Sõda esitab talle sundiva probleemi: anglo-ameeriklaste maabumiseähvardus meie territooriumile ei tohi paisata me kodumaad kaosesse ja surma. Prantsuse valitsusjuht peab seepärast oma kohustuseks tegutseda kõigi vahenditega, et juba ette vältida, et sellest paratamatult traagilisest segadusest, mis on maabumise järeiduseks, ei tekiks kodusõda. Need on põhjused, miks Laval kutsus mehed nagu Darnand oma lähemateks kaastöölisteks."

Nii röövivad ameeriklased Põhja-Aafrikas

Pariisist, 6. 1. (DNB). Üks Ofi teade Tangerist kirjeldab Prantsuse Põhja-Aafrika süstemaatilist röövimist ameeriklaste poolt. Mitte üksnes Morgani panga usaldusmehed ostavad naeruväärsete hindadega arvukaid tööstusettevõtteid, vaid ka USA ise kindlustas endale vastutasuks rendi- ja laenulepingu eest kontsessiooni peaaegu kõigi Põhja-Aafrika mäekaevanduste suhtes 99 aastaks.

Peale selle, nii üteldakse teates edasi, saavad ameeriklased nende poolt rendi- ja laenulepingu piirides antud summad, millisele katteks on prantsuse kuld Ameerikas, Dakaris ja Martiniquel kolmekordselt tagasi: esiteks peavad Põhja-Aafrika praegused võimumehed need rahasummad tagasi maksma, 2. peavad nad selle eest intresse maksma ja 3. peavad nad loovutama ameeriklastele terveks sajandiks kõik Põhja-Ameerika majanduslikud rikkused.

Ent Põhja-Ameerika Ühendriikidel ei ole Põhja-Aafrikast veel küllalt ja nad laiendavad oma meetodeid kogu Prantsuse kolooniaalriigile Aafrikas. Nii sooritas Rooseveltl isiklik esindaja Lääne-Aafrikas, Glassford, mitmenädalase inspektsioonireisi, et tutvuda ka nende kolooniate väärtusega. Glassford eletais juba ajakirjandusele, et ühendriigid suvesteerivad seal kapitale, et kindlustada nende alade kliiret ekspluateerimist.

Reeturkindral vangistati ühes Rooma kloostris

Roomast, 5. 1. (DNB). Kindral Caracciolo de Ferreoletto, kes mängis Badoglio ja ekskuninga poolt ettevalmistatud äraandmise juures tähtsat osa, vangistati teisipäeval itaalia politsei poolt ühes frantsiskaanide kloostris Roomas, kus ta end peitis kloostrivenna Mario Salpelli varjunime all. Vangistamine toimus ühe vaimuliku avalduse põhjal, kel oli tekkinud kahtlusi ebamunga suhtes.

Kindral Carcciolo antakse erikohtu alla, mille ees tal tuleb muu seas vastust anda ühe terve armee varustuse kaotsimineku üle, milline armee seisis juulis tema juhtimise all.

Sündis 54. laps

Istanbulist, 6. 1. (DNB). Kõrgest sündivuseest Türgis samuti kui tervest rahvajõust annab tunnistust üks teade Istanbuli ajalehtedest, mille järele ühes Kagu-Anatoolia põllumehe perekonnas sündis 54. laps. Perekonnapea võttis kokku 12 naist, kellest neli surid. Praegu elab ta koos 8 naisega, kusjuures kõik lapsed on eeskujuliku tervisega. Neist on 16 tüdrukud ja 38 poisid, viimastest teenivad praegu 14 sõjaväes.

Moskva Balkani-poliitika

Kui 1909. a. suvel nimetati senine Vene väliministri abi, N. V. Tšarikov tsaari esindajaks Konstantinopolis, tõi ta kaasa omaenda päris konkreetse poliitilise kava, mida ta lootis saadikuna Kõrge Värava juures teostada. See kava nägi ette Balkani liidu loomise tsaari patronaashi all, milline liit ei oleks teeninud niivõrd üksikute Balkani riikide huvisid kui kaugeleulatuvaid Moskva plaane, mis olid suunatud tsaristliku hegemoonia kindlustamisele Balkanil ja sellega ühtlasi ka merekitsuste ning Vahemere idaosa üle. Türgi kõrval pidid sellesse Balkani liitu kuuluma veel seekordne Serbia, edasi Montenegro, samuti ka Bulgaaria, kuna hiljem pidi kaasa tõmmatama ka Kreeka ja Rumeenia.

Türgiga arvestamine selle Balkani liidu kavatsemisel oli tingitud toonasest Moskva rahuvajadusest raske kaotuse järele Ida-Aasias. Tõeliselt olid aga nii Tšarikov kui ka teised selle-aegsed tsaari välisministeeriumi mehed ühisel seisukohal et, Venemaa ülimaks huviks on osmanite riigi võimalikult suurel määral nõrgestamine, samuti kui silmas pidades suhete pinevnemist Balkani slaavi riikide ja Türgi vahel ei oldud hetkegi kahe vahel selle üle, et see Balkani liit pidi päris automaatselt kujunema liiduks Türgi vastu.

Juba teisel aastal peale ametisseastumist teatas Tžarikov oma valitsusele Peterburis, et Balkani riigid olevat nüüd lõplikult valmis ühiselt tegutsema. Küll tundvat Türgi end sellise arengu läbi ähvardatuna, kuid see olevat Venemaale ainult soodsaks momendiks esineda päästjana. Ta võiks siis oma abi eest nõuda vastutasuks lubadusi merekitsuste suhtes.

Pilguheit sellele loole on eriti praegu, kus taas kõneldakse Balkani uniooni loomise kavast Nõukogude Liidu patronaadi all, äärmiselt õpetlik. Vahepeal on juhuse läbi avalikuks tulnud edasised üksikasjad Nõukogude kavatsustest Balkanil, nimelt ühe kreeka põrandaaluse organisatsiooni poolt võistluses Kreeka kommunistliku organisatsiooniga levitatud lendlehe kaudu, mis toob huvitavaid paljastusi Moskva plaanidest Balkani ruumi tulevase korralduse kohta. Nende paljastuste juures on tegemist nn. „Petritzi lepinguga", mis annab täpseid juhtnööre „Balkani Sotsialistlikkude Nõukogude Vabariikide Uniooni" kujundamiseks. Selle uniooni raamidesse kuulusid Kreekamaa, Bulgaaria, Serbia, Kroaatia ja huvitaval kombel ka Makedoonia. (Kreekal, Bulgaarial ja Serbial tuleks loovutada neile kuuluvad Makedoonia osad). Kõige suuremat selgust annab aga nende Petritzi kokkulepete suhtes merekitsustesse puutuv osa. On nimelt ette nähtud, kujundada Istanbulist ja väinade piirkonnast „sõltumatu vabariik" Moskva kontrolli all, umbes Danzigi vabalinna eeskujul, millisel olid Poola vastu erilised kohustused. See „sõltumatu väinade-vabariik" ei kuuluks selgel sõnal mitte „Balkani Nõukogude Sotsialistlikkude Vabariikide Uniooni", vaid siin soovib Moskva üksinda valitseda ja keelda igale teisele võimule kaasakõnelemise õigust. Kui nüüd neid bolshevistlikke Balkani uniooni plaane võrrelda Tšiarkovi omadega, siis torkab eelkõige silma põhitentside täielik ühtivus. Nii enne kui ka nüüd oli Balkani liidu resp. Balkani uniooni kavatsus ainult ettekäändeks, vahendiks, mille abil teostada vanat unistust merekitsuste valitsemisest.

Leivaviljatagavarad on küllaldased

Toidunormid eeloleval aastal endiseks

Turukorraldusvalitsuse andmetel laheneb tsiviilelanikkonna toitlustamisprobleem eeloleval 1944. a. samadel alustel ning ulatuses kui tänavugi. Mõnes osas on isegi märgata paranemise tendentsi. Olulise tähtsusega toitlustamisküsimustes on aga saaduste kokkuvool, kuna sellest olenevalt saadakse tsiviilsektori vajadusi vastava kontingendi ulatuses rahuldada.

Leivapuudust meil eelolevalgi aastal karta ei ole, kuna viljatagavarad on küllaldased. Leivanorm tulevel aastal jääb endiseks, s. o. 2000 g täiskasvanu kohta nädalas.

Kuna lihaturul on märgata mullusest paremaid väljavaateid, siis loodetakse eeloleval aastal ületada lünki, mis möödunud aastal tekkisid elanikkonna varustamisel lihaga. Liha tuleb samuti jaotamisele endises koguses, s. o. 250 g nädalas igale normaaltarbijale.

Mis puutub elanikkonna varustamisse võiga, siis tõotavad praegused andmed rahuldavat olukorda. Talvekuudest ja lehmade piimasaagi vähenemisest ning täielikust ärajäämisest olenevalt on piima puudus neil kuudel loomulikult tunduv, kuid järgnevad kuud toovad kindlasti paranemist.

Aja kestel, mil tsiviilelanikke ei saa varustada võiga, antakse vabaks teatav kontingent marmelaadi lastele ja normaaltarbijaile väljajagamiseks.

Raskeim on laste ja haigete piimaga varustamise probleem. Rahvatervishoiulikust seisukohast lähtudes vajab siin olukord hädasti parandamist.

Turukorraldusvalitsus omalt poolt püüab teha kõik, et piima hädasti vajavad lapsed ja ka haiged seda saaksid. Nende vajadus rahuldatakse otseselt, kui piima kokkuvool vähegi paranemise tendentsi näitab. Veebruaris peaks piima kokkuvool igatahes juba paranema. Mõjuta ei tohiks jääda ka hooletute normikohuslaste karistamine ja eeskujulike premeerimine.

Uuel aastal jääb kehtima ka elanikkonna vahel jaotamisele tulev suhkrukogus, mis jaotatakse samas ulatuses kui 1943. a., s. o. 400 g suhkrut kuus igale normaaltarbijale.

Murettekitavaks küsimuseks tsiviilelanikkonnale on olnud kartulite saamine. Kuna vastava määruse põhjal elanikud kartuleid otse tootjalt peavad ostma, ei saa turukorraldusvalitsus siin aidata kaasa. Ka võimalus, et elanikkonda saaks kartulisaagi vähesuse tõttu rahuldada aedvilja jagamisega vastava kontingendi ulatuses, ei saa tulla arvesse, kuna ka aedviljasaak ei olnud küllaldane.

Raamat Eduard Viiraltist

Vilno kunstimuuseum tutvustab Leedu publikule eesti graafikameistri loomingut

Vilno Kunstimuuseumi väljaandena ilmus sel sügisel Leedus Aleksis Rannitilt teos „Eduard Viiralt."

Teos on ilmunud kvartformaadis, 47-leheküljelisena, väga heal paberil, illustreeritud 12 reproduktsiooniga, saksa ja leedu keeles.

Reproduktseeritud tööd haaravad Viiralti loomingut ajavahemikus 1931.-1943. a. kuid mitte igaküigselt.

Teose autor, kes näib hästi tundvat Viiralti isikut, ta töötamisviisi ja loomingut, ei lisa oma lühikeses ülevaates küll midagi uut sellele, mida teavad kõik need, kes on jälginud Viiralti arengut ja tunnevad ta tööd. Kuid kõike, meile juba tuntut ja teadaolevat annab autor edasi hea kirjandusliku stiiliga nii veenvalt ja ülevaatlikult, et pilt mis me saame Viiraltist, on selge ja ümmargune.

Teos, mis püüab olla meie kunstniku tutvustajaks ja huviäratajaks ta loomingu vastu leedu seltskonnas ega pretendeeri Viiralti loomingu teaduslikule uurimusele, on oma ülesandega hästi toime tulnud.

Köögiviljade kasvup ind laiendamisele

Arvestades meie köögiviljade suurt osatähtsust rahva toitlustamisel, eriti praegusel sõjaajal, kavatsetakse meil köögiviljade kasvatamist tunduvalt laiendada. Suurendamisele kuuluksid ennekõike meie tähtsamate köögiviljade, nagu kapsa, kaalika, porgandi, peedi, sibula ja kurgi kultuurid. Millisel määral meie köögiviljade kasvamise laiendamine võimalikuks osutub, oleneb suurel määral seemnete ja teiste tootmisvahendite saamise võimalusest. Vastavad küsimused tulevad lähemal ajal lahendamisele asjaomastes asutustes.

Tähtsamate ja nõutavaimate köögiviljaseemnete tagavarad on meil olemas. Pealeselle on loota tagavarade täiendamist uute seemnekoguste väljast sissetoomise näol.

Herkulaneumi kunstivarad Ameerikasse

Rooma. (DNB) Anglo-Ameerika okupatsioonivõimud alustasid, nagu Sitsiilias nii nüüd ka Lõuna-Itaalias kunstivarade äravedu. Vesuuvi juures väljakaevetud Herkulaneumi linnakeses leitud kunstivaradest ja väärtuslikust Vana-Rooma kirjanduskogust koostati esimene transport. Napolis levinud raske tüüfuse tõttu viidi transport Salermo sadamasse, kust ta saadetakse edasi Ühendriikidesse.

Mukden - suuruselt neljas Ida-Aasia linn

Hsingkingist, 5. 1. (DNB). Paljude eeslinnade, nende hulgas ka Suchjatuni raudteesõlme, liitmisega tõusis Mukden oma 2 miljoni elanikuga suuruselt neljandaks Ida-Aasia linnaks.

Südatalvine äike Saaremaal

Teisipäeval möllas Saaremaal tugev äikesetorm, mis hilise aja tõttu on haruldane nähe.

Soomes annetati rindevõitlejatele raamatuid

Helsingist. 5. 1. Möödunud aasta lõpul korraldatud raamatutekorjanduse puhul rindemeestele annetas Soome kodumaa kokku 80 000 raamatut, edasi arvukalt ajakirju ja grammofoniplaate. See korjandus kutsus Soomes esile tõelise võistlustuhina kõigi linnade ja maakogukondade vahel, et saavutada parimat tulemust. Saavutatud tagajärjed koosnevad järgmistest üksiktulemustest: Helsingis annetati rindevõitlejatele 22000 raamatut, Tamperes 14 000, Kuopios 6000, Poris 3500, Hämeenlinnas 1500 ja teistes kogukondades ning vähemates linnades iga 1000-2000.

Brasiilia diviise üle mere

Buenos Airesest, 5. 1. Viienda Brasiilia sõjaringkonna ülem kindral Hector Berges seletas Sao Paulos, et Brasiilia saadab lähemal ajal üle mere 3—4 diviisi.

Maale asutatakse tibukasvatusjaamu

Eesti Linnukasvatajate Selts pidas peakoosoleku

Neil päevil peeti Tallinnas Eesti Linnukasvatajate Seltsi peakoosolek, mida juhatas H. Virkus. Koosoleku avamisel senise seltsi esimehe V. Hiiopi poolt mälestati eelmisest peakoosolekust saadik möödunud kolme aasta kestel surma läbi lahkunud seltsi liikmeid ja tuletati meele enamlaste poolt küüditatuid. Eriti halvav meie linnukasvatusele oli mõne meie teeneka linnukasvataja sunniviisiline äraviimine.

Seltsi uude juhatusse valiti V. Hiiop, A. Kivimäe, H. Virkus, V. Ojamaa ja J. Saarsoo, revisjonikomisjoni — N. Rõuk, N. Viilup ning R. Paglant.

Möödunud tegevusaja rahaline aruanne kinnitati 27.702 rmk. tasakaalus ja võeti vastu 1943/44. a. eelarve 36.563 rmk. tasakaalus.

Ülevaate linnukasvatuse olukorrast ja seltsi üldisest tegevusest andis seltsi sekretär E. Priks. Seltsi uutest üritustest ta märkis, et seltsil on praegu teostamisel tibukasvatusjaamade asutamine. Suve jooksul võib iga selline jaam 500—1000 tibu välja arendada, andes neid 6—7 nädala vanuses ümbruskonna taludele. Andes igale talule 6 noort kana ja 2 kukke, suudab jaam suve kestel varustada sugulindudega 30—70 talu.

Tibujaamade plaanid on juba välja töötatud ja ehitusmaterjal ning ehitusload umbes kümne sellise jaama loomiseks seltsi poolt hangitud. Ka on tibukasvatusjaamade jaoks lastud ühistellimise korras aknad valmis teha. Katse korras peaksid esimesed tibujaamad tegevusse astuma juba 1944. a. kevadel.

Sõjakahjur 2 aastaks vanglasse

On teatud liik inimesi, kes kasutavad sõjast tingitud ja kõikjal esinevaid puudusi rahva varustamisel selleks, et rikastuda aitkäekaubandusest ja hindade tõstmisest, kahjustades seega üldsust. Nad omandavad keristavate ja moraalselt hukkamõistvate mahinatsioonide teel tähtsaid, üldsuse tarviduseks hädavajalikke kaupu, müües neid edasi liighindadega. Rahva huvides kohustuvad vastavad asutised siin energiliselt vahele astuma ja nende kahjurite musta käsitööd takistama.

Tallinna Erikohtus andis neil päevil sõjamajandusliku kuriteo — hinnatõstmise — eest aru kaupmees Kusti Põld, sündinud 6.5.1917.a. Taebla vallas. Põld hankis kellegilt maalt pärit „tundmatult" mitmesuguseid toitaineid, nagu juustu, võid ja liha, ilma ,et tal oleks olnud selleks ostuluba ja müüs nimetatud toitained oma äris edasi. Kogusummas omandas kaebealune vähemalt 40 kg juustu ja 20 kg liha ja võid. Juustu müüs ta 45 Rm kg., võid 70-90 Rmk. kg. Kaebealune on rikastumise sihil kahjustanud oma talitusviisiga ja liigkasu võtmisega praeguse varustamisolukorra juures terve rea isikute tähtsate elatistarvetega varustamist. Sel põhjusel määrati talle 2 aastat vangistust ja 2500 Rmk. rahatrahvi ehk 100 päeva vangistust.

SS-vabatahtlikkude juures Bosnias. Mäestiku kahurvägi pöördub harjutustelt tagasi. Kahureid transporteeritakse veolvomade abil. (Pk.-sõjakirjas. Mielke Wb.)

Uusi karjatalitajaid Vodjalt

Uuetüübilises karjatalitajatekoolis algab järgmine kursus õppetööd veebruari algpäevil

Möödunud aasta sügisel Vodjal tegevust alustanud uuetüübilises karjatalitajatekoolis algab järjekordselt teine kursus õpetööd veebruarikuu esimesil päevil. Õppeaeg, mis koolis kestab kolm kuud, on eriti vastuvõetav neile noortele, kel ei osutu võimalikuks oma ülesannete juures pikemaks ajaks lahkuda. Lühikesest õppeajast hoolimata aga omandavad õpilased loomakasvatuse alal vajalikud teadmised ja oskused ometi.

Kooli õppekavas on peamine rõhk asetatud veisekasvatusele, mille raames käsitellakse praegusaja nõudeist tingitud veisekasvatuse küsimusi. Samaaegselt aga leiab käsitust ka sea-, kana-, lamba- ja hobusekasvatus, loomade tervishoid ning lautade ehitus.

Eeskätt on kool mõeldud neile karjakasvatusest huvitatuile, kes omavad juba praktilisi kogemusi loomakasvatuse alal ja soovivad oma teadmisi täiendada. Tarvilisel määral karjanduse alal praktiseerinud kooli lõpetanud saavad karjaravitsejа abi kutsetunnistuse.

Kooli juures tegutseb ka internaat, kus õpilasil on kasutada sobivad eluruumid ühes vajaliku sisustusega. Toitlustamise eest hoolitseb ühisköök, kust õpilased saavad söögi tehtud praktiliste laudatööde eest. Ühtlasi on karjatalitajatekooli õpilased praegu õppemaksust vabad. Et kooli õppekavas ettenähtud ainetega võimalikult põhjalikult tutvuda, selleks tuleb õpilasil sooritada ka praktilisi töid. Kuna kooli juures on tegevusse rakendatud kõik loomakasvatuse harud, siis on õpilasil praktiseerimise võimalus kõigil loomakasvatuse aladel.

Esialgselt töötab Vodja karjatalitajatekool ainult talvekuudel, mil asjasthuvitatuil on rohkem aega edasiõppimiseks. Õpilasteks võetakse kooli vastu algkooli lõpetanud mõlemast soost noori, kes on vähemalt 17 aastat vanad. Kool asetseb 8 km kaugusel Paidest, Vodja raudteejaama juures, mistõttu juurepääs kooli on kõigiti hõlpus.

K. Jaanimägi „Järvapoegade" esimeheks

Pühapäeval, 2. jaanuaril pidas S-s „Järvapojad" hiljuti peakoosoleku poolt valitud juhatus oma esimese koosoleku. Toimunud koosoleku päevakorras oli juhatuse liikmete ametite jaotamine. Vastavalt sellele jagas juhatus omavahel ametid järgmiselt. Esimees — K. Jaanimägi, abiesimees — E. Raid, kirjatoimetaja — J. Laube, abikirjatoimetaja — J. Soo, kassahoidja — V. Kübler, abikassahoidja — V. Kärp, majaisa-varahoidja — A. Maalstein, raamatukoguhoidja — V. Kaselaan, ametita liige — L. Saar ja seltsi arst dr. K. Pärn.

Kalapüük elektriga

Noot, mis püüab ainult suuri kalu

Saksamaal on tarvitusele võetud uudne kalastusviis, mis põhjeneb elektrivoolu toimel ja on andnud katsepüükidel häid tulemusi. Ajakiri „Signal" jutustab sellest püügiviisist:

Allavoolu triivival lamedal paadil seisab tünn ja selle ees mees, kes hoiab käes nootа, mida ta aeg-ajalt tõstab veepinnale, et seda tühjendada kaladest. Nagu pendel hõljub noot rahulikult ja ühtlaselt mehe käes. Mõnigi pealtvaataja võib murda pead, mida tähendab õieti paadil olev mootor, mis töötab propellerita. Ja kuidas on see võimalik, et niipea kui noot on laskunud vee alla, tõttavad sellesse kõikidest urgastest kalad, nagu tahaks igaüks neist olla esimene?

Noot ei ole mitte üksi varustatud puust ridvaga, vaid tema külge on kinnitatud ka kummiga isoleeritud kaabel, mis ühendab mootorit traadist noodaga. Teine kaabel ulatub plekist paadi lamedа kiiluni. Nüüd on mõistetav: bensiinimootor on selleks, et dünamomasinat käima panna, mis varustab nii metalset paadikiilu kui ka traatnoota vajaliku vooluga.

Niipea kui noot, mis on anoodiks, laskub vette, sulgub elektrivoolu ring. Vooluahelasse sattunud kalu tabab ajutine paralüüs ja neid valdab kummaline tunne, nagu peaksid nad tahtmatult lähenema positiivsele poolusele. Ja nad lasevad seda endaga ka sündida. Kainrii pole muud vaeva, kui hõljutada noota ja tosta kalu paati.

Missugused on selle püügiviisi paremused? Sel teel kammitakse läbi veekogu ning püütakse kõik vees leiduvad kalad tervetena ja vigastamatutena. Ainult siis, kui nad sattuvad „igitõmbavasse" vooluringi, järgneb hetkeline kangestus, millele järgi nad kohe jälle elavnevad. Elektriline külgetõmbejõud tabab ainult suuri kalu, kuna väikestelt kaladelt libiseb vool mõjutult maha.

Kuna kalapüük elektriga võiks tekitada röövkalastuse, on selle meetodi kasutamine lubatud ainult riigi poolt volitatud isikutele. Eraisikutele elektriga kalapüük on keelatud.

340 jõulupakikest Järvamaa rindevõitlejate lastele

Äsjamöödunud jõulupühade puhul saatis ERÜ Järva ringkonnaamet Järvamaa rindevõitlejate lastele välja 340 kingituspakikest maiustuste, mänguasjade ja lasteraamatutega. Kingituspakikesed olid pakitud sellekohastesse nägusatesse karpidesse, mis varustatud ERÜ embleemi, kaunistuste ja vastava tekstiga. Kohtades, kus rindevõitlejate lastele korraldati jõulupuid, jagati kingisuspakid seal välja koos maiustuskotikestega, kuna mujal toimetati pakikesed lastele ERÜ piirkonnajuhtide poolt koju kätte.

Samasugused kingituspakikesed saadeti ERÜ Järva ringkonnaameti poolt pühiks ka Järvamaal langenud metsavendade lastele, kuna langenud ja haavatud rindevõitlejate lastele toimetati ERÜ kingituspakikesed kätte Tallinna hooldusonvitseri poolt.

„Iva" annetas ERÜ-le rindepakikeste valmistamiseks 1500 rmk

Paide Kaubatarvitajateühisus „Iva" asemikkude kogu poolt määrati ERÜ Järva ringkonnaametile 1500.— rmk. toetust rindesõduritele kingituste valmistamise otstarbeks.

Annetatud summaga näitas „Iva" jällekordselt, kuivõrd Järvamaa asutused ja ettevõtted on tihedalt seotud ja püüavad igati hoolitseda meie rindevõitlejate hüvangu eest.

24-tunnise vihase võitluse järele pöördub see kuulipildur tagasi puhkepaika. (Pk-sõjakirjas. Grönert Wb).

ERÜ jagab sõjapõgenikele pesu

ERÜ Järva ringkonnaameti käsutusse on antud kontingent naiste-, tütarlaste-, poisteja lastepesu ning imikuvarustust, mis jagatakse välja puudustkannatavaile eestlastesõjapõgenikele. Pesu saamiseks tuleb sõjapõgenikel esitada kirjalik sooviavaldus ERÜ Järva ringkonnajuhile, Tapal, Esplanaadi tn. 2, kust pesud ka välja antakse. Vähemal määral on ERÜ Järva ringkonnaametis varutud eestlaste-sõjapõgenike laste jaoks ka väikelaste kleite, jakke ja sukke.

Ristiti 14-aastaselt

Möödunud jõulude ajal leidis Tõdva-Kõnnus aset küllaltki omapärane sündmus. Nimelt ristiti kohaliku koolijuhataja poolt sama kooli 14-aastane õpilane Irene Toomingas. Tütarlaps, kelle vanemad olid miskipärast jätnud teda sobivas vanuses ristimata, avaldas nüüd ise soovi saada ristitud, korraldades ise endale ka varrud. Vastav toiming sooritati pühade-laupäeval. Sama pühade jooksul ristiti teiste hulgas veel üks nelja-ja üks kaheaastane laps.

Plahvatus surmas lapse

Muhus Koguva külas juhtus raske õnnetus, mis nõudis ohvriks kuueaastase Heino Noore elu. Lapse ema Marie Noor oli hakanud laternasse petrooleumi valama ajal, mil laterna klaaskuppel oli üles tõmmatud ja taht põles. Seaijuures tekkis aga millegipärast plahvatus ja ema juures seisval Heino Noorel, kes oli särgiväel, süttis särk põlema ja laps oli peatselt üleni leekides. Kui põlev laps jõuti lõpuks kustutada, oli ta saanud nii raskeid tulehaavu, et suri Saaremaa maahaiglas. Ka lapse ema Marie Noor sai põletishaavu ning oli sunnitud jääma ravimisele haiglasse, kuid tema vigastused ei ole elukardetavad.

Uued tööajad omavalitsusasutustes

Eesti Omavalitsuse juhi käskkirjaga on pandud maksma järgmised tööajad Eesti Omavalitsuse ja talle alluvais asutustes: igal tööpäeval kella 8 — 18 ja laupäeval kella 8 — 13.

Saaremaal kõik röövlinnud ja -loomad hävitamisele

Saarte kütisalk oma peakoosolekul võttis tegevuskava peaasjalikult Saaremaal jõudsalt siginenud röövlindude ja -loomade hävitamise. Seiteiliikmeile tehti kohustuseks anda salga juhatusele aasta jooksul ära vähemalt 10 paari varese varbaid. Röövlindude hävitamist kavatsetakse läbi viia suurejooneliselt nende munade ülesostmise teel, mille jaoks määrati ka suurem summa — pool kogu eelarvest. Röövloomadena tulevad hävitamisele ka ümberhulkuvad koerad ja kassid, kes hävitavad teisi kasulikke linde ja loomi.

Edasi võeti tegevuskavva liikmetele laskevarustuse, nimelt jahipüsside ja laskemoona muretse mine.

TÜRI UUDISEID

Sündide ülekaal Türi koguduses. Türi koguduses registreeriti 1942/43. kirikuaastal 211 sündi eelmise aasta 202 vastu, neist poeglapsi 110 ja tütarlapsi 101. Surnult sündis 3 poeg- ja 1 tütarlaps. Samal ajal on surnud ja maetud 154 inimest eelmise aasta 173 vastu. Surnutest olid 80 meeste- ja 74 naisterahvast. Üle 80 aasta vanaks elasid 15 meest ja 19 naist. Kõige vanemaks elasid Hans Viilbert Rauklast — 90 aastat 7 kuud, ja Mai Silberg Paia külast — 97 aastat 3 kuud. Õnnetut surma leidsid: 1 mees jäi rongi alla, 1 laps uppus, teine suri rästiku hammustusest, enesetapmisi oli 3 (1 mees ja 2 naist).

Leeris on käinud ja õnnistatud 87 last, neist 39 poeg- ja 48 tütarlast. Laulatati 70 paari eelmise aasta 47 vastu. Armulaual on käinud 1256 inimest, neist 371 meest ja 885 naist. Koguduse liikmete arv suurenes aastaga 36 võrra, olles aasta lõpuks 11.362.

Armastusandeid on annetatud kiriku parandamise heaks 2611 rmk., vaeste heaks 532 rmk, ERÜ-le 34 rmk, kokku 3177 rmk.

Sündis rohkesti tütarlapsi. Türi linna perekonnaseisuameti andmeil on olnud möödunud aastal Türil tunduv sündide ülekaal — 32 surmajuhu vastu 43 sündi. Sündinuist oli 16 poeg- ja 27 tütarlast, kuna suri 18 meeste- ja 14 naisterahvast. Surnult sündisid ühed kaksikud.

Abiellumisi on registreeritud Türi perekonnaseisuametis 27.

Linn sai 7000 tekstiilpunkti. Türi linnale on vabaks antud möödunud aasta 4. kvartaali arvel 7000 tekstiilpunkti, mis tuleb väljajagamisele eeskätt koolieelistele lastele.

Veel tuleb väljajagamisele 95 paari pastlaid, neist 25 paari antakse hooldusohvitseri kaudu rindevõitlejate perekondadele.

Elanike arv näitab pisut kasvu. Aastavahetusel oli linnas aadresslaua andmeil 3042 elanikku, neist 1219 meeste- ja 1823 naisterahvast, seega naiste ülekaal 600 võrra.

Detsembrikuus oli 3 sündi — kõik tütarlapsed. Linna sissetulnuid oli 64 inimest, samal ajal oli lahkujaid 35. Korterivahetusi registreeriti 12 juhul. Elanike arv kasvas möödunud kuuga 22 inimese võrra.

Aastavahetuse tagasihoidlik tähistamine. Aastavahetus Türil möödus võrdlemisi vaikselt. Uue aasta vastuvõtuks ei toimunud ühtki avalikku pidu ega koosviibimist, ainult mõned asutused ja ettevõtted olid korraldanud omavahelisi jõulukoosviibimisi, mis kujunesid sellistena meeleoluküllaseiks uue aasta vastuvõttudeks.

Aastavahetuse tundi märgiti vana kombe kohaselt ka mõnede aupaukude ja rakettlaskudega. Täie koormatusega töötas kogu pühade aja kino.

RAADIO

PÜHAPÄEV, 9. JAANUAR 1944.

5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.30 Hommikukontsert (ülek. ja hpl). 7.00 Päevauudised saksa keeles. 7.15 Päevauudised. 7.30 Põllumeestele: Ulatuslikuma turbatootmise organisatoorseid põhialuseid. (Maaviljelusvalitsuse konsulent Meinhard Karelson). 7.45 Tuntud meistrite kauneid meloodiaid (hpl). 8.45 Landesdienst Ostland. 9.00 Kenad asjad mis meid rõõmustavad (hpl). 10.00 Päevauudised saksa keeles. 10.10 Jumalateenistus Pauluse kirikust Tartus. Jutlustab õp. Harri Haamer. (ülek. Tartust). 11.30 Sümfooniline muusika, Kaasaegseid hispaania heliloojaid (hpl.) 12.15 Päevauudised. 12.30 Päevauudised saksa keeles. 12.45 Saksa rahvakontsert (ülek. Berliinist). 14.00 Päevauudised saksa keeles. 14.15 Landesdienst Ostland. 14.20 Lastele: „Punamütsike", muinasjutt Franz Abti muusikaga (mgn). 15.00 Ooperimuusika R. Wagner: I vaatus oop. „Tannhäuser". 15.45 „Ametikõrgendus", Karl Ristikivi romaanist „Rohtsed". 16.00 Hea tuju, rõõmus meel (Ringhäälingu suur orkester P. Karpi juhatusel, hpl. ja kõneleja). Vaheajal kell 16.45 Päevauudised ja saatekava ülevaade. 17.00 Päevauudised ja saatekava ülevaade saksa keeles. 18.00 „Kapten opereerib ise", Aleksander Kaskneeme kuuldemäng ainetel. Näitejuht: G. Helbemäe. 18.40 Vana tantsumuusika (hpl.) 19.15 Kerge muusa (Ringhäälingu tantsukapell L. Tautsi juhatusel). 20.00 Päevauudised saksa keeles. 20.15 Tuhat lõbusat nooti (Ringhäälingu tantsukapell L. Tautsi juhatusel). 21.00 Päevauudised. 21.15 Rõõmus meloodiatepärg (hpl). 22.00 Päevauudised saksa keeles. 22.15 Kirev päevalõpp (hpl.) 24.00 Saatelõpp.

ESMASPÄEV, 10. JAANUAR 1944.

5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 Päevauudised. 6.30 Hommikukontsert (ülek.) 7.00 Päevauudised saksa keeles. 7.15 Hommikukontsert (ülek. Danzigist ja hpl). 8.45 Päevauudised. 9.00 Päevauudised saksa keeles. 9.10 Landesdienst Ostland. 9.25 Saatepaus. 11.30 Õnnelikku reisi (Ringhäälingu tantsukapell VI. Sapošnini juhatusel). 12.15 Päevauudised. 12.30 Päevauudised saksa keeles. 12.45 Lõunamunsika (Läti ringkonnapolitsei puhkpilliorkester juh. Janis Rabe, Riia ringhäälingu tantsukapell Arnold Korneliuse juhatusel, hpl.) Ülekanne Riiast. 14.00 Päevauudised saksa keeles. 14.10 Landesdienst Ostland. 14.20 Operetimaailmast (hpl.) 15.30 Saade perenaistele. 16.00 Muusika pärastlõunaks (hpl). 16.45 Päevauudised. 17.00 Päevauudised ja saatekava ülevaade saksa keeles. 17.15 Muusika kammerorkestrile (Ringhäälingu kammerorkester Roman Toi juhatusel). 18.00 „Vallandatud loodusejõud", O. Lutsu jutustusest „Vaadeldes rändavaid pilvi". 18.15 Väike lauludetund (hpl.) 18.30 Aja kaja ja saatekava ülevaade. 19.15 Rindereportaaže (ülek., s. k.) 19.30 Muusika (ülek.) 19.45 Poliitiline loneg (ülek. s. k.) 20.00 Päevauudised saksa keeles. 20.15 Saksa sõduritund (Otto Silli tantsukapell). 21.00 Päevauudised. 21.15 Igale midagi (ülek. Leipzigist). 22.00 Päevauudised saksa keeles. Järgnevalt saatelõpp.

Mõrv Vägeval

Hiljuti toimus Vägeval Selli asunduses Reheotsa talus mõrv.

Peremees Johannes Matsmann oli õhtul ühes abikaasaga läinud Lasnurme, ämma puusärkipanemisele, jättes 14-aastase tütre Elga ja 8-aastase tütre koju. Kella 8 ajal õhtul oli uksele koputatud. Järelepärimisel oli vastatud, et isa on ukse taga. Tütar Elga oli ukse avanud, mispeale oli talle silmus kaela visatud ja ta välja veetud. Rabelemise ja müdina peale oli noorem tütar vaatama läinud ja pimeduses kogusid kaevu juures nähes õde nimepidi hõiganud, kuid oli kähiseva vastuse saanud: „Ei saa tulla." Seepeale oli laps hirmunult ukse riivistanud. Hiljem vanemate koju jõudes leiti 14-aastane Elga õuest maast surnult mitme noahaavaga, millest paar oli südamesse löödud, ja silmusnööriga kõri kinni tõmmatud.

Politseilisel uurimisel on sealsamas asunduses vangistatud üks eraklik isik, kellele langeb süü.

Sõdurid annetasid 3500 marka

Kindralkomissar ja Eesti Omavalitsuse Juht said ühelt eesti pataljonilt teate, et kodumaa eest ja enamluse vastu võitlevad sõdurid on annetanud ja saatnud edasi ERÜ-le 3500 riigimarka.

Kontsert-õhtu Väätsal

Eeloleval pühapäeval toimub Väätsa Haridusselts „Leeki" korraldusel Väätsa algkooli ruumes kontsert-õhtu. Toimuval kontsert-õhtul esineb Paide fronturlaubererholungsheimi salongorkester. Toimuv kontsert-õhtu tõotab kujuneda Väätsale ja selle ümbruskonnale kõigiti teretulnuks muusikaliseks sündmuseks, kuna külalisena esinev salongorkester on oma esinemistel Paides leidnud erakordselt sooja vastuvõtu. Kontserdist saadav tulu läheb elektrivalgustuse sisseviimiseks Väätsa algkoolimajja.

J. Soop Järvamaa filmiameti juhatajaks

Tallinna piirkonnakomissari otsusega nimetati Järvamaa filmiameti juhatajaks Paide gümnaasiumi õpetaja Jaan Soop. Äsja täidetud filmiameti juhataja ametkoht oli mõnda aega vakantne, kuna senine filmiameti juhataja O. Kolts siirdus Harjumaale Hargla algkooli juhatajaks. Järvamaa filmiameti juhataja asetäitjaks-abiks nimetati Paide linna algkooli õpetaja Edith Mühlbach.

Viljandi kunstinäitus osteti tühjaks

Viljandis korraldatud jõulu-kunstinäitust külastas üle 800 inimese. Näitusel osteti ära kõik tööd, peale paari väiksema.

„Postimehe" romaanivõistlus

Ajaleht „Postimees" kuulutas välja romaanivõistluse, kus auhindadeks on 4500, 3000 ja 2000 rmk. Tööde vastuvõtmise viimaseks tähtpäevaks on 1. juuni 1944.

Klubivõistlus tõstmises ja maadluses Järva-Jaanis

Pühapäeval, 16. jaanuaril toimub S-s. Järvapojad korraldusel Järva-Jaanis Kareda-Järva-Jaani „Järvapoegade" vaheline klubivõistlus tõstmises ja maadluses. Toimuval võistlusel on kohtunikena tegevad K. Jaanimägi, A. Maalstein, V. Niglas ja K. Uuskülla.

Bulgaaria usub kindlalt Saksamaa võidusse

Sofiast, (DNB) Valdlustel riigieelarve puhul kõneles ka endine peaminister ranvasaadik prof. Aleksander Zankoff. Saksamaa suhtes tõstis ta esile, et Saksamaa võidab sõja, kuna ta omab geniaalseid juhte ja on oma tehnika, organiseerimise, armee ja võidutahte poolest murdmatu.

Käsitööstureil on võimalik saada rauamaterjali

Eesti Majanduskoja käsitööstuse peaosakond teatab, et peaosakonna ja Eesti käsitööstorkonna piirkondlike ühenduste poolt väljaantud 1943. aasta neljanda veerandi rauaostuõiguse kehtivust on pikendatud kuni 15. veebruarini. Möödunud aasta viimase veerandi sisseseadetööriistade uuendamise ning jooksva remondi rauakontingendi arvel on käsitööstureil veel võimalik esitada avaldusi rauaostuõiguse saamiseks.

Roosevelt otsib uusi sõjajuhte

Buenos Airesest, 5. 1. 1944 (DNB). „Noticias Graficas" avaldab eriteate, mille järele Roosevelt kujundavat oma kabineti lähemal ajal ümber. Silmas pidades eelseisvat suurofensiivi Saksamaa ja Jaapani vastu, soovivat ta elatunud sõjaasjade riigisekretäri Stimsoni asendada mõne noorema mehega.

KIRIKLIK TEADE

Paide Metodisti kirik, Pärnu t. 61. Kesknädalast, 5. jaan. kuni pühapäevani, 9. jaan. jumalateenistused äripäevadel kell 7 õhtul ja pühapäeval kell 10 hommikul ja kell 4 peaaelõunat. Jutustab õpetaja H. Ruus Tapalt.

Elektrivoolu puudumise tõttu neljapäeval ja reedel, mis tingis töö pidurdumise trükikojas, ilmub käesolev „Järva Teataja" number 2-küljelisena ja mitmeti lünkliku sisuga. Ka hilineb lehe ilmumine seetõttu 1 päeva võrra. Loodame, et lugejad neid toimetusest mitteolenevaid asjaoluseid ja seega puudusi lahkesti vabandavad.

Toimetus.

Riigiasutus vajab KORISTAJAT. Töölevõtmine tööameti kaudu. Lähemaid teateid saab „Järva Teataja" talitusest.

VODJA KARJATALITAJATEKOOLIS algab õppetöö 7. vebr. s. a. Kooli kursus kestab 3 kuud. Õpilasteks võetakse vastu algkooli haridusega noori, kes vähemalt 17. a. on vanad. Õpilased saavad praktiliste laudatööde eest tasu vähemalt toitlustamise kulude ulatuses. Karjanduse alal tarvilisel määral praktiseerinud kooli lõpetajad saavad karjaravitsejaabi kutsetunnistuse.

Koolijuhataja.

Vanem TÖÖHOBUNE ära anda lehma või lüpsmatulija mullika vastu. Paides Nurme 2.

29. dets. KADUS meesterahva KALOSS teel Lõõlast Paidesse. Leidjat palun kaloss toimetada Paidesse politseijaoskonda või teatada, kust kätte võib saada aadr: Lõõla p-ag. H. Mark.

MÜÜA noor kolme aastane TÄKK. Hind Rm. 1200.— Haasma, Paide, Pärnuvälja 2.

Tiined LAMBAD VAHETADA seapõrsaste vastu. Kareda v. Viisu k. M. Kaljusoo.

Nurmsi Jahu- ja Lauatööstus vajab KATLAKÜTJAT-MASINISTI. Kauplemine kohapeal. Tööle võtmine Paide Tööameti kaudu. Avaldused saata kuni 15. jaan. k. a.: Paide, Nurmsi pk. Tööstuse juhataja